

Projecte lingüístic

de centre

escola **entenÇa**

ÍNDEX

PRESENTACIÓ.....	4
La relació en la comunicació	
La llengua, més que un mitjà	
La diversitat lingüística i el plurilingüisme	
La utilitat de la llengua	
La transversalitat de la llengua	
1. MARC NORMATIU.....	10
1.1 Justificació	
1.2 Objectius generals	
2. CONTEXT.....	13
2.1 Escola de recent posada en funcionament	
2.2 Dades sociolingüístiques	
2.3 Objectius plantejats, específics	
2.4 Planificació de l'elaboració	
3. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES.....	21
3.1 General	
3.2 Educació infantil	
- Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües	

- L'adquisició de la lectoescriptura

3.3 Educació primària

- Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües
- L'oferta de les llengües estrangeres
- Accions i recursos complementaris

4. LA COMUNICACIÓ INTERNA I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN..... 28

5. LA FORMACIÓ I L'ACREDITACIÓ LINGÜÍSTICA DEL PROFESSORAT... 30

6. PLA D'ACOLLIDA..... 31

BIBLIOGRAFIA I D'ALTRES DOCUMENTS

- BIBLIOGRAFIA
- WEBGRAFIA
- NORMATIVA DE REFERÈNCIA
- DOCUMENTS DE SUPORT

PRESENTACIÓ

El Projecte Lingüístic de Centre (PLC) es contextualitza com el seu nom indica en el llenguatge i tot llenguatge s'emmarca dins del paràmetre comunicatiu. Així doncs hem optat per començar el document amb una breu introducció on fem referència al lligam entre relació i comunicació, basant-nos en la Psicomotricitat Aucouturier, pilar fonamental de la pedagogia de l'escola entenÇa.

Després d'aquesta introducció sobre la comunicació presentarem idees generals sobre el valor de la llengua, la diversitat lingüística i la seva utilitat.

La relació en la comunicació

Comencem parlant de la lectura i l'escriptura. Totes dues s'engloben en un concepte: el llenguatge escrit. Tenint en compte la definició de llenguatge de l'Enciclopèdia Catalana, *facultat humana de comunicar els propis pensaments o sentiments a un receptor mitjançant un codi lingüístic compartit*, es dedueix que aquest codi compartit, en el cas del llenguatge escrit, és l'escriptura, representació gràfica del llenguatge parlat.

El llenguatge parlat, la parla, és el llenguatge articulat, segons la definició de l'Enciclopèdia Catalana, *l'aspecte individual del llenguatge mitjançant el qual la persona s'afirma i es compromet en la relació amb els altres*. En aquesta última definició apareix la paraula *relació* definida com a *lligam de coneixença, tracte, interès mutu, etc, entre dues o més persones o grups socials o entre una o més persones i un o diversos grups socials*. Per altra banda si ens endinsem en el significat del concepte de comunicació (acte de comunicar), trobarem que comunicar *és la relació social establerta entre un emissor i un receptor*.

Per tant, d'aquests conceptes i els seus significats podem arribar a la conclusió que en qualsevol relació existeix comunicació, ja sigui verbal o no verbal, i en qualsevol acte comunicatiu s'estableix una relació.

Abans de poder establir la relació existent entre la lectoescriptura i la Pràctica Psicomotriu Aucouturier cal que abans esmentem què s'entén per pràctica psicomotriu Aucouturier. Segons la CEFOPP (Centro de Estudios y Formación

en Práctica Psicomotriz) la PPA es defineix com un *mètode que té per objectiu la maduració psicològica dels infants a través de la via motriu*. Aprofundint en la definició del llibre de Josep Rota “De la pràctica al concepte”, l'autor afegeix que la PPA es refereix en definitiva a tot el procés de construcció de la seva pròpia identitat. Identitat que es manifesta i es fonamenta a través del cos. Un cos que s'expressa a través de la relació que estableix amb el seu entorn. Segueix afirmant que el moviment i l'acció són els mecanismes més importants que utilitzen els infants per evolucionar, com a requisit indispensable que sigui una acció compartida, que sigui en relació amb l'altre.

Tenint en compte aquesta reflexió, citada textualment del projecte “em moc, et trobo, m'aturo... i et parlo” de Mireia Garcia Andreu, concloem contextualitzant el projecte lingüístic dins del projecte pedagògic de l'escola entenÇa, que la llengua porta implícitament la comunicació, que a la vegada és inseparable de la relació. És necessari l'altre perquè aparegui la necessitat de fer-se entendre. És per aquest motiu que l'aprenentatge en la relació (des de la vessant emocional i per tant en moviment, ja que emoció i moviment comparteixen la mateixa arrel etimològica) és previ i simultani a la vegada a l'aprenentatge d'una llengua. I fem palès així, més enllà de la llengua, la importància de la qualitat i del respecte en la comunicació i la interrelació entre llengua i identitat. Des de l'escola entomem aquest repte entenent com a cabdal aquesta relació per fomentar, com a objectiu també del sistema educatiu públic, la cultura de pau.

La llengua, més que un mitjà

Les llengües són el suport del pensament i fan possible el diàleg interior; a més, ens permeten acompanyar els altres i són el lligam privilegiat de la comunitat; per sobre de tot, però, ens ordenen el món i ens moblen la matèria grisa. Però anem a pams, perquè les llengües són autèntics monuments de la naturalesa.

Jesús Tuson

Compartim la reflexió d'en Jesús Tuson que fa referència a les llengües des de la perspectiva de fet i no només de mitjà. La llengua com a característica de l'Ésser Humà, com a element preuat de comunicació creat a partir d'un símbol imaginat d'una vivència viscuda que volem reviure.

De la mateixa manera que la matemàtica és present en la natura, en quan a ordre i proporció i forma part del concepte d'estètica que se sosté a partir de l'admiració de la bellesa com a qualitat que integra a la vegada el caos i l'ordre en equilibri, la llengua ens pertany com a individus socials, arrelats a un temps i un espai. La llengua doncs ens ordena l'existència, hi conviu en nosaltres en tot moment, amb so i amb silenci.

El desenvolupament de la competència comunicativa no ha de ser un afer exclusiu de l'àrea de llengua. Atès que la llengua i la comunicació són la base de la captació, elaboració i comunicació del coneixement, totes les àrees esdevenen també responsables del desenvolupament de les capacitats comunicatives dels alumnes. És a dir, totes les àrees s'han de comprometre des de la seva especificitat i des de les maneres peculiars d'explicar el món en la construcció de les competències de comunicació.

Currículum d'educació primària

La diversitat lingüística i el plurilingüisme

I si aquests "sapiens" primers, i la seva descendència, s'haguessin constituït en espècie endèmica, circumscrita al territori petit, fix i primigeni, llavors la nissaga humana hauria parlat una sola llengua i ara continuaria vivint al bressol original [...] sense cap necessitat d'aprendre llengües noves, sense traduccions, ni intèrprets, ni diccionaris bilingües. [...] El resultat de tot plegat és que continuem sent la mateixa espècie [...] però és evident que som, també, rics en diferències i força rics, encara, pel que fa a les llengües.

Jesús Tuson

I el moviment ens porta al concepte de diversitat lingüística si ens referim tal com argumenta en Jesús Tuson al fet que va ser la condició de nòmades el que ens va portar a contextualitzar la llengua convertint-la així en un element únic d'un grup humà en un ambient únic, amb unes necessitats úniques.

D'acord amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües, s'entén per plurilingüisme el coneixement que l'individu té de diferents llengües i cal diferenciar-lo del multilingüisme, que és la coexistència de més d'una llengua en una societat determinada. Amb la competència plurilingüe, l'individu desenvolupa una habilitat comunicativa que mobilitza tota la seva experiència lingüística integrada, en la qual els coneixements que té de diverses llengües s'interrelacionen i interactuen en un determinat context cultural.

Currículum d'educació primària

Tal com s'afirma també en el currículum d'educació primària, és important tenir en compte els aspectes culturals que acompanyen cada una de les llengües per tal de ser conscient de la diversitat que ens envolta i respectar-la i valorar-la com a element de riquesa.

La utilitat de la llengua

És la llengua més útil aquella que ens serveix per comunicar-nos amb més gent? A partir de la reflexió d'en Jesús Tuson "Una imatge no val més que mil paraules" contextualitzem la utilitat de la llengua en el context on es troba ubicada l'escola entenÇa.

L'autor afirma que (citem textualment) "no és més útil la llengua amb més parlants, sinó la que et pot resoldre els problemes de cada dia: vendre productes informàtics arreu del món, parlar amb la gent del país que t'agrada visitar un cop i un altre, o bastir els ponts de diàleg amb les persones ben

properes que t'estimen. [...] És per això, que la llengua més parlada és, en realitat, la que tenim més a la vora: la del país en què vivim”.

Més enllà de les dues llengües oficials a Catalunya: el català i el castellà, hi afegim la necessitat i la utilitat de la llengua que ens porta més enllà del territori geològic. (Citem textualment) “[...] cal considerar uns altres territoris o dominis: els que es configuren a l’entorn de temes, especialitzacions i activitats com per exemple, les tècniques, les ciències, les disciplines humanístiques, els intercanvis comercials, i d’altres; dominis que agrupen conjunts o comunitats de persones disposades a intercanviar informacions de mena diversa i productes variats.” En aquest cas, com a llengua estrangera, a partir de l’educació primària, hi trobarem al projecte pedagògic de l’escola entenÇa i tal com estableix el currículum, l’anglès.

A partir de l’educació primària l’aprenentatge de les llengües, més enllà de les estructures comunes, el fonamentarem en la necessitat d’aprendre aquella llengua i d’emprar-la.

La transversalitat de la llengua

El desenvolupament de la competència comunicativa no ha de ser un afer exclusiu de l'àrea de llengua. Atès que la llengua i la comunicació són la base de la captació, elaboració i comunicació del coneixement, totes les àrees esdevenen també responsables del desenvolupament de les capacitats comunicatives dels alumnes. És a dir, totes les àrees s'han de comprometre des de la seva especificitat i des de les maneres peculiars d'explicar el món en la construcció de les competències de comunicació.

Currículum d'educació primària

Com hem apuntat abans, la llengua està fortament vinculada a la cultura, però sobretot és el símbol més complex de comunicació entre les persones.

La llengua és més que una àrea (catalana, castellana o bé anglesa), forma part inseparable del procés de comunicació i l'eix vertebrador i nexa d'unió entre les altres àrees de coneixement.

1. MARC NORMATIU

1.1 Justificació

La competència comunicativa i lingüística incideix en el currículum de manera múltiple i diversa ja que és, simultàniament, específica de les llengües que s'aprenen i transversal a tots els aprenentatges, de manera que determina el procés de desenvolupament de la resta de competències: saber pensar, saber aprendre, saber fer, saber conviure i saber ser. És a dir, la competència comunicativa és subjacent a tot el desenvolupament personal i curricular, i a l'adquisició de totes les competències que han d'assolir els alumnes. El Projecte Educatiu del Centre hi dedica, mitjançant el Projecte Lingüístic, una atenció especial.

*En el procés actual de transformació del model educatiu, l'educació plurilingüe i intercultural ocupa un espai rellevant que implica una reflexió i un canvi de concepcions, individuals i col·lectives, sobre l'ensenyament i l'aprenentatge. Per aquest motiu el Departament d'Ensenyament ha publicat el document *El model lingüístic del sistema educatiu a Catalunya. L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural*. Aquest model situa la llengua al centre de l'aprenentatge: com a instrument fonamental per al desenvolupament personal, acadèmic i professional de tots els alumnes, i com a garantia d'equitat i de cohesió social.*

Guia per l'elaboració del PLC

El Projecte Lingüístic de Centre (PLC) és l'instrument que permet assolir els objectius generals referents a la competència lingüística que defineix la normativa vigent.

La normativa relacionada amb el PLC és la següent:

- Articles 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 18 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació

- Article 5.1.e) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius

A més a més cal tenir en compte el document: “El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. L’aprenentatge i l’ús de les llengües en un context educatiu multilingüe i multicultural”.

Tal com diu l’article 5 e) del Decret 102/2010, de 3 d’agost, d’autonomia dels centres educatius:

“El projecte lingüístic s'ha de concretar a partir de la realitat sociolingüística de l'entorn i d'acord amb el règim lingüístic del sistema educatiu establert a les lleis. El projecte lingüístic dóna criteri amb relació al tractament i l'ús de les llengües en el centre i recull els aspectes que determinen les lleis sobre la utilització normal del català com a llengua vehicular i d'aprenentatge, així com la continuïtat i la coherència educatives, pel que fa als usos lingüístics, en els serveis escolars i en les activitats organitzades per les associacions de mares i pares d'alumnes. El projecte lingüístic també dóna criteri sobre l'aprenentatge de les dues llengües oficials i de les llengües estrangeres. Així mateix, determina quina llengua estrangera s'imparteix com a primera i quina o quines com a segones.”

El contingut del PLC, tal com dicta l’article 14 de la Llei 12/ 2009 d’educació, ha de ser el següent:

- a) El tractament del català com a llengua vehicular i d’aprenentatge.
- b) El procés d’ensenyament i d’aprenentatge del castellà
- c) Les diverses opcions amb relació a les llengües estrangeres.
- d) Els criteris generals per a les adequacions del procés d’ensenyament de les llengües, tant globalment com individualment, a la realitat sociolingüística del centre.

e) La continuïtat i la coherència educatives, pel que fa als usos lingüístics, en els serveis escolars i en les activitats organitzades per les associacions de mares i pares d'alumnes.

1.2 Objectius generals

A continuació presentem els objectius generals del sistema educatiu relacionats amb el PLC:

1. Garantir, en acabar l'educació obligatòria, el domini equivalent de les llengües oficials (B2 al final de l'ESO i C1 al final del batxillerat).
2. Garantir un grau de competència suficient en una o dues llengües estrangeres (B1 al final de l'ESO i B2 al final del batxillerat de la primera llengua estrangera).
3. Reconèixer i fer presents a les aules i als centres les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger i facilitar-ne l'aprenentatge.
4. Capacitar els alumnes per conviure en una societat multilingüe i multicultural.
5. Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua vehicular del sistema educatiu i potenciar-ne l'ús per part de l'alumnat.
6. Garantir l'acollida i l'atenció lingüística de l'alumnat nouvingut, i la seva integració a l'aula ordinària.

2. CONTEXT

2.1 Escola de recent posada en funcionament

L'escola entenÇa va néixer el curs 2016-2017 i actualment és una escola de recent posada en funcionament. Enguany completem l'etapa d'educació infantil (P3, P4 i P5), i és per això que hem plantejat una planificació per a l'elaboració del PLC coherent amb aquest creixement per tal que el document pugui estar actualitzat en la realitat de cada curs. La planificació està descrita en el punt 2.4 d'aquest document.

2.2 Dades sociolingüístiques

Pel que fa a les dades sociolingüístiques de les famílies, és destacable el percentatge de famílies de la comunitat amb idiomes diferenciats en cada un dels membres de la unitat familiar.

Això fa que un percentatge elevat d'infants tingui més d'un idioma en l'àmbit familiar.

Així doncs l'estudi que hem fet té en compte la variable que els infants tenen en general més d'una llengua familiar i per tant hem convertit en percentatges la informació relativa a l'ús dels idiomes a casa. Per tant les dades següents cal que siguin interpretades tenint en compte que els infants que apareixen en un percentatge no suposa que només parlin aquesta llengua o bé que sigui la llengua dominant, sinó que fa referència al seu context familiar.

	%
Català	46,36
Castellà	32
Italià	4,7
Anglès	3,9
Francès	1,97

Portuguès	1,58
Rus	1,58
Japonès	1,18
Euskera	1,18
Holandès	0,7
Gallec	0,7
Txec	0,39
Turc	0,39
Armeni	0,39
Finès	0,39
Noruec	0,39
Alemanys	0,39
Hebreu	0,39

2.3 Objectius i competències

Extret del document “Guia per l’elaboració del PLC”

L’aprenentatge, com és sabut, no només es produeix a l’escola. Les activitats de lleure, els contextos no formals i les situacions vitals informals incideixen de manera significativa en l’adquisició de les competències bàsiques i, molt particularment, en el desenvolupament de la competència comunicativa ja que els coneixements, els usos i les actituds envers les llengües formen part de l’adquisició d’aquesta competència.

Per elaborar el projecte lingüístic, doncs, els centres han de tenir en compte el seu context sociolingüístic i el del seu entorn, el bagatge lingüístic del seu alumnat i les seves necessitats individuals, els resultats de les avaluacions internes i externes, i la competència lingüística del professorat.

A partir d’aquesta anàlisi els centres podran concretar els objectius d’aprenentatge de les diferents llengües i les estratègies i accions previstes per assolir-los, fixar els criteris per a la comunicació interna i externa, i planificar la formació necessària per al desenvolupament professional i la capacitació lingüística de l’equip docent.

La implementació del projecte lingüístic requereix lideratge educatiu i una visió estratègica orientada a planificar i organitzar diferents escenaris d'aprenentatge que permetin dur a terme projectes, tasques i activitats que facilitin una progressió coherent de l'aprenentatge al llarg de totes les etapes educatives, que permetin la implantació de plans de seguiment, avaluació i millora, i que garanteixin l'assoliment dels objectius fixats i dels estàndards competencials desitjables.

OBJECTIUS GENERALS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
<p>1. Garantir, en acabar l'educació obligatòria, el domini equivalent de les llengües oficials (B2 al final de l'ESO i C1 al final del batxillerat).</p>	<p>Desenvolupar les competències necessàries per a la comunicació oral, per a la comprensió lectora i per a l'expressió escrita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utilitzar el llenguatge com a instrument per: <ul style="list-style-type: none"> • interpretar i comprendre la realitat mitjançant textos orals i escrits • comunicar-se de forma oral i escrita, • organitzar i autoregular el pensament, les emocions i la conducta. - Expressar pensaments, emocions, vivències i opinions; emetre judicis crítics i ètics; generar idees i estructurar el coneixement. - Ser capaç de llegir, escoltar, analitzar, admetre opinions diferents i expressar-se adequadament. - Integrar, comprendre, valorar i comunicar els continguts i valors

	propis de la seva cultura en les dues llengües oficials
2. Garantir un grau de competència suficient en una o dues llengües estrangeres (B1 al final de l'ESO i B2 al final del batxillerat de la primera llengua estrangera).	Adquirir una competència comunicativa bàsica en la llengua estrangera, l'anglès: <ul style="list-style-type: none"> - expressar i comprendre missatges senzills i comunicar-se amb els altres en situacions quotidianes.
3. Reconèixer i fer presents a les aules i als centres les llengües familiars dels alumnes d'origen estranger i facilitar-ne l'aprenentatge.	Interactuar en els diversos contextos comunicatius i tenir una actitud positiva envers la diversitat lingüística i un desig d'aprendre altres llengües.
4. Capacitar els alumnes per conviure en una societat multilingüe i multicultural.	Interactuar en els diversos contextos comunicatius i tenir una actitud positiva envers la diversitat lingüística
5. Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua vehicular del sistema educatiu i potenciar-ne l'ús per part de l'alumnat.	Desenvolupar una pràctica educativa que afavoreixi que el català esdevingui llengua comuna i eina de cohesió social
6. Garantir l'acollida i l'atenció lingüística de l'alumnat nouvingut, i la seva integració a l'aula ordinària.	Acompanyar a l'alumnat nouvingut en l'aprenentatge de la llengua (català i castellà) i la cultura respectant el seu origen, la seva llengua i cultura.

Tal i com s'explicita en el decret 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària els alumnes hauran d'assolir, en acabar l'etapa, les competències de l'àmbit lingüístic que es relacionen a continuació.

Pel que fa a les **Àrees de llengua catalana i literatura i llengua castellana i literatura** les competències que hauran d'assolir són:

Dimensió comunicació oral
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 1. Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars. - Competència 2. Produir textos orals de tipologia diversa adequats a la situació comunicativa. - Competència 3. Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.
Dimensió comprensió lectora
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 4. Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars en diferents suports i formats. - Competència 5. Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura. - Competència 6. Utilitzar, per comprendre un text, l'estructura i el format de cada gènere textual i el component semàntic de les paraules i de les estructures morfosintàctiques més habituals. - Competència 7. Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.
Dimensió expressió escrita
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 8. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i el destinatari. - Competència 9. Produir textos de tipologies diverses amb un lèxic i estructura que s'adeqüin al tipus de text, a les intencions i al destinatari. - Competència 10. Revisar el text per millorar-lo i tenir cura de la seva presentació formal en funció de la situació comunicativa.
Dimensió literària

<ul style="list-style-type: none"> - Competència 11. Llegir fragments i obres i conèixer alguns autors i autores significatius de la literatura catalana, castellana i universal. - Competència 12. Crear textos amb recursos literaris per expressar sentiments, realitats i ficcions.
Dimensió plurilingüe i intercultural
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 13. Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana, i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana. - Competència 14. Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, l'Estat espanyol, d'Europa i del món.

Pel que fa a les competències de **l'Àrea de llengua estrangera, l'anglès**, els infants caldrà que assoleixin:

Dimensió comunicació oral
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 1. Obtenir informació bàsica i comprendre textos orals senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar. - Competència 2. Planificar i produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa. - Competència 3. Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals bàsiques.
Dimensió comprensió lectora
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 4. Aplicar estratègies per obtenir informació bàsica i comprendre textos escrits senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar. - Competència 5. Utilitzar els trets visuals, discursius i lingüístics bàsics d'un text d'estructura clara per comprendre'l. - Competència 6. Utilitzar eines de consulta per accedir a la comprensió de textos.
Dimensió expressió escrita
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 7. Planificar textos senzills a partir de la identificació dels elements més rellevants de la situació comunicativa.

<ul style="list-style-type: none"> - Competència 8. Produir textos senzills amb adequació a la situació comunicativa i amb ajut de suports. - Competència 9. Revisar el text per millorar-lo en funció de la situació comunicativa amb l'ajut de suports específics.
Dimensió literària
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 10. Comprendre i valorar textos literaris senzills, adaptats o autèntics, adequats a l'edat. - Competència 11. Reproduir oralment i reescriure textos literaris senzills per gaudir-ne i fomentar el gaudi dels altres.
Dimensió plurilingüe i intercultural
<ul style="list-style-type: none"> - Competència 12. Utilitzar estratègies plurilingües per a la comunicació.

2.4 Planificació de l'elaboració

Tal com s'indica en el PEC aprovat el juny de 2017, l'elaboració del PLC es du a terme durant el curs 2018-2019. Durant el curs 2018-2019, la planificació per l'elaboració és la següent:

Primer trimestre	<ul style="list-style-type: none"> - Marc normatiu - Context - Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües: educació infantil - La comunicació interna i la relació amb l'entorn
Segon trimestre	<ul style="list-style-type: none"> - La formació i l'acreditació lingüística del professorat: definició de perfils, si escau
Tercer trimestre	<ul style="list-style-type: none"> - Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües: educació primària

	(cicle inicial) - Pla d'acollida
--	-------------------------------------

Curs 2020 – 2021

Segon trimestre	- Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües: educació primària (mitjà)
-----------------	--

Curs 2022 – 2023

Segon trimestre	- Criteris metodològics i organitzatius en relació a l'aprenentatge de les llengües: educació primària (superior)
-----------------	---

3. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS EN RELACIÓ A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu.

2. Les activitats educatives, tant les orals com les escrites, el material didàctic i els llibres de text, i també les activitats d'avaluació de les àrees, les matèries i els mòduls del currículum, han d'ésser normalment en català, excepte en el cas de les matèries de llengua i literatura castellaneres i de llengua estrangera, i sens perjudici del que estableixen els articles 12 i 14.

Article 11. Llei 12/ 10 de juliol de 2009 d'educació

3.1 General

L'ensenyament de totes les llengües de l'escola té un enfocament comunicatiu. Més que una àrea d'estudi, la llengua és un vehicle de comunicació per relacionar-se amb els altres. En conseqüència, vetllem perquè l'aprenentatge de les llengües tingui un enfocament significatiu i funcional, a través de les situacions quotidianes diàries.

Totes les àrees curriculars vetllaran pel desenvolupament de la competència comunicativa lingüística.

En consonància amb l'enfocament comunicatiu, les quatre habilitats lingüístiques bàsiques es treballen de manera integrada. La llengua oral i la llengua escrita reben un tractament integrat i no aïllat.

L'ensenyament de les llengües es concentra en el desenvolupament de les estratègies de la llengua oral i la llengua escrita.

La parla, el punt de partida

A l'escola la llengua oral és un dels mitjans de relació i vinculació fonamentals entre adults i infants i entre iguals. En el propi ambient d'aprenentatge en les diferents propostes que s'ofereixen s'estableixen diferents tipus de relacions i així diferents tipus de necessitats i funcions comunicatives. La nostra mirada és oferir models lingüístics als infants en els diferents contextos i situacions que es donen en el moment en que es relacionen entre iguals i amb els adults. El nostre acompanyament en l'etapa d'educació infantil, sobretot al llarg del primer curs de P3 és oferir estructures lingüístiques que els facilitin la gestió dels diferents conflictes en els que es van trobant. En aquests moments oferim frases i ens oferim de models lingüístics: li pots dir *Què puc jugar amb tu?, em deixes un coixí? o No m'agrada*. A mesura que van adquirint i van automatitzant les estructures lingüístiques que els anem oferint els infants les van incorporant i reproduint de manera espontània i, en els següents cursos de P4 i P5 poden augmentar el seu discurs allargant les frases *No m'agrada que em prenguis el coixí de les mans, si el vols m'ho pots demanar*.

D'altra banda els moments de catifa de matí i de tarda els adults regalem un conte oral als infants. Aquests contes feliços que anem explicant una i altra vegada, amb estructures repetitives fomenten l'adquisició de nou vocabulari i la incorporació d'altres estructures lingüístiques. Amb els jocs de dits que també regalem al llarg del dia, creats per la Tamara Chubarovsky, ens mostrem com a model quant a l'articulació dels diferents fonemes associant cada un dels fonemes amb un moviment de dits associat. Aquest treball fa que, de manera inconscient, els infants vagin conquerint cada un dels punts d'articulació per tal d'afavorir una articulació clara i precisa dels diferents sons de la llengua.

Per altra banda les converses que es van succeint al llarg dels diferents moments del dia amb l'adult en gran grup, en petit grup i individuals, tan en la catifa com en cada una de les propostes dels ambients com, també, en els moments dels àpats enriqueixen i posen en pràctica el desenvolupament de la llengua oral.

3.1 Educació infantil

Extret del document: Model lingüístic, octubre de 2018

Per a l'etapa d'educació infantil

Per a aquesta etapa educativa, es considera prioritària la construcció dels repertoris lingüístics i culturals de l'alumnat, subratllant la pluralitat i diversitat interna de l'aula, i amb l'objectiu de garantir l'acceptació de les identitats dels alumnes i l'adquisició de competències en la llengua de socialització/escolarització, el català.

Es tracta també de facilitar, a través d'aquesta llengua, la construcció guiada de conceptes. La llengua d'escolarització té un paper clau en aquesta etapa, atès que és a través seu que l'alumne construeix, amb el guiatge del docent, conceptes clau com el temps, l'espai, la quantitat, les mesures, etc. Per això convé fer servir un repertori ampli de gèneres discursius per ensenyar-la, utilitzant-la com a eina de comunicació bàsica amb l'alumne (instruccions, consells, orientacions, etc.), fent lectures de textos en veu alta, etc. De manera que els alumnes hi estiguin exposats al màxim.

Si s'ensenyava una llengua estrangera en aquesta etapa, convé fer-ho a través del joc, sense posar l'èmfasi en l'objectiu lingüístic. Es tracta, per tant, de sensibilitzar l'alumnat envers la llengua estrangera i de motivar-ne l'aprenentatge. I, pel que fa a la competència intercultural, convé fomentar-la a través de l'escenificació de lectures de contes, cançons, festivals, murals, pòsters, etc.

Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües

Aquests objectius els hem establert tenint en compte els criteris d'avaluació descrits en el Decret 181/2008, de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil.

- Comprendre i expressar missatges orals tenint present la situació comunicativa.
- Usar la llengua oral per expressar idees, desitjos, sentiments i emocions
- Escoltar i participar de manera activa en situacions habituals de conversa i d'aprenentatge amb l'ús d'un llenguatge no discriminatori, i amb actitud de respecte vers altres cultures i diferents llengües.
- Descobrir progressivament les relacions entre el text oral i l'escrit
- Iniciar-se en l'ús funcional de la lectura i l'escriptura
- Parla, primeres aproximacions al llenguatge escrit

La parla ens és consubstancial com a espècie; és un dels ingredients distintius de la humanitat.

Jesús Tuson

L'adquisició de la lectoescriptura

Tant se val escriure un mot d'una manera com d'una altra. Allò que cal és que tothom l'escrigui de la mateixa manera. I ara que sembla que podem tenir escola pròpia no hem de pertorbar les criatures amb una diversitat.

Pompeu Fabra

La llengua escrita, a l'escola, sorgeix de la necessitat pròpia dels infants. A p3 iniciem el contacte amb la llengua escrita amb els contes que tenen a l'abast als ambients i oferint altres models escrits com és el seu nom en el calaixet on guarden les sabates i la jaqueta, en el penjador on tenen la bossa de la roba de recanvi i en la seva bosseta de presència. Un cop el seu nom ha aparegut on tenen les seves pertinences apareix també a l'ambient una proposta amb targetes on hi ha la seva foto amb el seu nom escrit i, també unes altres targetes només amb el seu nom escrit. A partir d'aquest moment els infants

comencen a fer hipòtesis i a jugar amb els seus noms: *aquest és molt llarg, aquest és molt curt, aquests són iguals!*

Per altra banda, l'adult es presenta com un model lector i escriptor, és a dir, en els moments en que els infants demanen a l'adult que escrigui o llegeixi una paraula els adults ho fem. Per exemple en el moment que apareixen jocs de consciència fonològica, espontàniament, com és en la cerca de paraules que rimin l'adult que ho acompanya ofereix la possibilitat de fer llistats de rimes deixant-les escrites a l'ambient a l'abast dels infants per tal que en el moment que vulguin en puguin afegir alguna o puguin llegir.

Progressivament, en el nivell de P4 s'incorporen noves propostes com són el llibre de famílies amb els noms de cada un de les persones que hi apareixen escrit. A partir d'aquest moment molts infants, de manera espontània demanen poder escriure els noms de la seva família amb el suport del model i posteriorment el nom dels familiars dels altres infants amb qui comparteixen moments de joc. En aquesta etapa apareix també la necessitat de començar a escriure paraules inventades amb escriptura convencional i fer llegir a l'adult tot allò que ha quedat escrit. En les propostes que sorgeix el joc simbòlic també es dona la necessitat de poder deixar per escrit indicacions: *casa, porta, entrada, sortida*.

Per últim en l'últim nivell d'educació infantil, a P5, va sorgint, amb les diverses provocacions que va oferint l'adult l'escriptura i la lectura de paraules i frases curtes. A poc a poc els infants van descodificant cada un dels sons de les paraules i s'endinsen en l'escriptura de paraules, cadascú al seu ritme i moment evolutiu. Amb els diferents noms com a referència van conquerint la lectura i l'escriptura de manera significativa i funcional per a ells.

La proposta lingüística en l'educació infantil està plantejada des d'una perspectiva global pel que fa a l'idioma en què l'infant conquerirà l'escriptura.

Procés espontani en la conquesta de la lectoescriptura:

- Preescriptura: ens trobem sovint que els infants imiten l'acció d'escriure dels adults, fent en primer lloc línies que puguen i baixen mentre diuen en veu alta el que estan escrivint. En aquest cas els infants verbalitzen el missatge en la llengua que desitgen.

A continuació els infants segueixen el mateix procediment en aquest cas escrivint grafies, sovint algunes de les contingudes en el seu nom.

- Quan hi ha models físics amb imatge i escriptura per convidar els infants a escriure, les paraules estan sempre en llengua catalana. És habitual, tanmateix, que infants de parla castellana, escriguin mirant la imatge la paraula en castellà.

- Des de la perspectiva que plantegem de l'ús funcional de l'escriptura, els infants, davant d'una producció on es volen inventar un nom, per exemple, escriuen també en l'idioma que desitgen. Els adults els acompanyem en l'escriptura de forma transversal.

Pel que fa a la llengua vehicular i els models orals són, tal com s'indica en la normativa específica per a aquesta etapa educativa, en llengua catalana.

3.2 Educació primària

Les paraules, convertides en text, poden desvetllar imatges mentals sense límit.

Jesús Tuson

Cicle inicial

Elaboració: durant el tercer trimestre del curs 2018-2019

Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües

L'oferta de les llengües estrangeres

Accions i recursos complementaris

Cicle mitjà

Elaboració: durant el segon trimestre del curs 2020-2021

Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües

L'oferta de les llengües estrangeres

Accions i recursos complementaris

Cicle superior

Elaboració: durant el segon trimestre del curs 2022-2023

Objectius en relació a l'aprenentatge i l'ús de les llengües

L'oferta de les llengües estrangeres

Accions i recursos complementaris

4. LA COMUNICACIÓ INTERNA I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN

Per això, la llengua catalana no és únicament una llengua objecte d'aprenentatge. És la llengua de la institució i, per tant, la llengua d'ús habitual a tots els espais del centre, en la relació amb la comunitat educativa i amb tots els estaments socials en general.

El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya

El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya

4. Els usos lingüístics al sistema educatiu

Els centres han de fer de la llengua catalana vehicle d'expressió i comunicació formal tant en les activitats internes com en les de projecció externa [...] per això és molt important que les activitats internes, les activitats administratives les comunicacions entre el centre i l'entorn, tant orals com escrites, i la documentació que expedeixen, siguin preferentment en llengua catalana. Igualment és necessari que en les exposicions dels professors, en les activitats d'aprenentatge i d'avaluació i en les interaccions entre docents i alumnes s'utilitzi la llengua catalana. [...] La retolació dels espais del centre és en llengua catalana tot i que és important fer visibles en l'espai físic les altres llengües del centre, [...] a través de les produccions dels alumnes.

Totes les activitats que es duen a terme en el sí de la comunitat educativa, tant lectives, inter-lectives com extraescolars es duen a terme, de forma habitual, en llengua catalana. Queden exemptes d'aquesta afirmació aquelles activitats lectives, inter-lectives i extraescolars que tinguin com a objectiu l'aprenentatge i/o l'ús d'una altra llengua.

L'Associació de Famílies d'Infants (AFI) de l'escola entenÇa, com a associació que actua en representació de l'escola, ha de vetllar perquè els usos lingüístics

tant en la comunicació interna com en la relació amb l'entorn siguin coherents amb els usos lingüístics habituals a l'escola descrits en aquest document.

Cal tenir en compte també que, tal com dicta l'article 11 de la Llei 12/10 de juliol de 2009 d'educació "En el curs escolar en què els alumnes iniciïn el primer ensenyament, les mares, els pares o els tutors dels alumnes la llengua habitual dels quals sigui el castellà poden instar, en el moment de la matrícula, i d'acord amb el procediment que estableixi el Departament, que llurs fills hi rebin atenció lingüística individualitzada en aquesta llengua."

Basant-nos en l'article 16 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació l'escola emprará normalment el català tant en les relacions internes com en les que mantinguin entre si, amb les administracions públiques de Catalunya i de la resta del domini lingüístic català i amb els ens públics que en depenen.

Així mateix l'escola expedirà la documentació acadèmica en català, sens perjudici del que estableix la Llei de política lingüística.

Per altra banda, la documentació acadèmica que hagi de tenir efectes a l'àmbit de l'Administració de l'Estat o en una comunitat autònoma de fora del domini lingüístic català, ha d'ésser bilingüe, en català i en castellà.

Per a l'acollida de persones nouvingudes es podrà emprar una llengua no oficial. En aquest cas, els escrits han d'anar acompanyats del text original en català, que serà sempre la versió preferent.

5. LA FORMACIÓ I L'ACREDITACIÓ LINGÜÍSTICA DEL PROFESSORAT

Elaboració: durant el segon trimestre del curs 2018-2019

Tot això sense perdre de vista el paper de referent i de model que tenen els docents. Prendre consciències sobre l'ús professional que fan de la llengua i expressar-se amb un nivell de qualitat òptim és garantir la qualitat dels ensenyaments que transmeten.

El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya

6. PLA D'ACOLLIDA

Elaboració: durant el tercer trimestre del curs 2018-2019

BIBLIOGRAFIA I D'ALTRES DOCUMENTS

Bibliografia

ROTA, J. (2015) "La intervención psicomotriz: de la práctica al concepto", Ed. Octaedro, Barcelona

TUSON, J. (2001) "Una imatge no val més que mil paraules. Contra els tòpics". Ed. Empúries, Barcelona

TUSON, J. (2004) "Patrimoni natural. Elogi i defensa de la diversitat lingüística", Ed. Empúries, Barcelona

Webgrafia

Enciclopèdia Catalana

CEFOPP

Normativa de referència

- Llei 12/ 2009, de 10 de juliol d'educació (articles 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 18)
- Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (article 5.1 e).

Documents de suport

- El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. L'aprenentatge i l'ús de les llengües en un context multilingüe i multicultural. Octubre de 2018

- Currículum d'educació infantil
- Currículum d'educació primària